

OŚLI (30) ai

o jasne.

sg m N ośli (5). ◇ A ośli (2). ◇ I oślim (2). ◇ f N oślą (2). ◇ G ośl(e)j (2). ◇ D ośl(e)j (1). ◇ A oślą (3). ◇ I oślą (2). ◇ n N ośl(e) (2). ◇ pl N subst ośl(e) (3). ◇ A subst ośle (6); -e (1), -(e) (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

Przymiotnik od „osiel”:

1. Od znac. ‘*Equus asinus*’: odnoszący się do osła, należący do osła, związany z osłem, taki jak u osła; *asinarius* Vulg, Mącz, PolAnt, Modrz, Calep, Cn; *asininus* Cn (27) : Ale widząc oślą głupotę/ Tako fkała iego śmiałość BierEz M3v; Płuczą ofle fstarwży wypithe, Teskliwości kaźłowi pomagają FalZioł IV 4d, IV 4d, V 26, 79, 88; [Samson] Czełuscią Oślą tyfiąc Filiſtynow zabił Leop Iudic 15 arg; on [rymarz] gárbuie/ Oślą fkorę ná wywrot RejZwierz 121; BibRadz Iudic 15 arg; słał fie wielki głód w Sámáryey/ iz iedná głowá Ośla była zá 1xxx. frebrnych pieniędzy BielKron [85²]v, 52, 268v; Agaso – Krowiarz paftucha oźli, bidłeczy. Calep 41b, 102b [2 r.].

Wyrażenia: »ośli pogrzeb« (3): Oślim pogrzebem [Sepultura asini] będzie pogrzebiony/ zgniły/ y wyrzucony przed brony Ierozolimskie. Leop Ier 22/19 [przekład tego samego tekstu SkarKaz 385b]; Niech fiami [innowiercy] oślim pogrzebem w lada ziemi leżą/ á do náfzych fie kościołow po śmierci nie ćifną. SkarKaz 386a, 385b.

»ośle uszy« = *asininae aures* Mącz [szyk 4:2] (6): BierEz Q2; Bárwierzá było tefzno iz tego táił/ wlażł w trzcinę y wołał ciemnym głólem: Ma krol ofle vfzy/ ma krol ofle vfzy. BielKron 26; Mącz 17d; O głupi Midá/ widźifz/ że nietylko vfzy/ Ale y rozum ośli nośifz przy fwéy duży. KochCz 107; GosłCast 75.

»ośle żarna« = *asinaria mola* PolAnt, Modrz [szyk 1:1] (2): BudNT Luc 17/2; A ktorzi dźiatkam fwym obrázenie przynofzáf/ ázaby nielepicy było im/ iáko tenże Chriftus mowi/ áby záfwieśiwfzy ná ich fzyj ośle żarná byli w morzu wtopieni? ModrzBaz 10.

Szereg: »ośli albo konny« (1): Agaso, Ośli/ álbo konny obieźdźacz. Mącz 5c.

W przen (1) : Potwarzy fzkodna [...]. Twoie miefzkánie Gdzie gmáchy złotem Obité. Vfzy Ty páńfkie potem Ośle [!] nábiáfz. Táf bez przefłánia GosłCast 75.

2. Zestawienie w funkcji n-pr: »Ośla Głowa« = nazwa herbu (3) : Niechże tey Ośley głowy nie pruchnieią zuchy/ Boć po fzerokim świećie idą o niey fluchy. WisznTr 2; Ná Herb Połkozáf/ alias Ośla głowá. SzarzRyt D3v, D3v.

3. [Zestawienie w funkcji nazwy botanicznej: »ośli ogorek« = owoc rośliny *Citrullus colocynthis* Schrad. (Rost: *colocointida*); bylina z rodziny dyniowatych (*Cucurbitaceae*), pochodzenia afrykańsko-azjatyckiego o owocach przypominających jabłka, używana w lecznictwie; *colocynthis*, *colloquintida*, *cucurbita silvestris*, *somphus* Cn: COLOCINTIDA SYLueftris, *Cucurbita*, *Cucurbita Syluana*. Ośli ogórek. Po polfku téż zowáf Aptékárze *Coloquentida* [...] té Koloqwentidy w Padwi v Páná Bembufáf w iego ogródkach częfłóm rwał UrzędowHerb 100b (Linde).]

Synonimy: 3. »jabłko zamorskie«, »leśny korbs«, *kolokwinta*, *kolokwintyda*.

Cf **OSŁOWY**